

Regije zahtevajo uvedbo alpske tranzitne borze

Vsako leto prečka Alpe 10 milijonov tovornih vozil.

Obremenitve in stroški na tranzitnih poteh so ogromni: onesnažen zrak, hrup, zastoji. Osem alpskih regij je zato izrazilo podporo ideji o uvedbi sistema za trgovanje s tranzitnimi pravicami.

Da bi skupaj obvladovale problematiko čezalpskega tranzitnega prometa so se regije Rona-Alpe, Tirolska, Ticino, osrednji švicarski kantoni, Južna Tirolska, Dolina Aoste, Furlanija in Piemont odločile

za sodelovanje v okviru projekta iMONITRAF!. Svoje rezultate so projektne partnerice predstavile na decembrski konferenci: nujno potreben je vsealpski instrument upravljanja prometa, s katerim bi ohranjali ravnovesje med potrebami ljudi, okolja in tranzitnim prometom. Ta instrument bi lahko bila alpska tranzitna borza: v ta namen bi morale države predpisati, koliko tovornih vozil bi lahko v letu dni prevozilo določeno relacijo in - temu ustrezno - koliko dovolilnic za vožnjo bi bilo treba izdati. Prevozna podjetja bi lahko trgovala z izdanimi listinami, prevoz preostalega tovora pa bi bilo treba opraviti z vlakom.

Nujna omejitev števila voženj s tovornimi vozili prek alpskih prelazov. Sklepna ugotovitev regij pa ni le to, da bi se z uvedbo alpske tranzitne borze zmanjšalo število tovornjakov, ki vozijo čez Alpe. Prav tako so regije predlagale natančno število vozil, ki bi smela voziti čez posamezen alpski prelaz. Čeprav zakonsko določen cilj preusmeritve prometa na železnico zaenkrat poznajo le v Švici, je zvezna vlada morala pred kratkim priznati, da z obstoječimi instrumenti tudi za leto 2018 ne bo uspela uresničiti zastavljenega cilja, tj. 650.000 voženj letno. Kot je razbrati iz poročila projekta iMonitraf, si je Švica s takim ciljem naložila preveliko breme. Vožnja prek prelazov Fréjus in Mont Blanc bo leta 2020 dovoljena samo še 1,24 mio. tovornih vozil, prek Brennerja pa 1 mio. tovornjakov. Za primerjavo: leta 2011 je italijansko-avstrijski prelaz prevozilo 1,85 mio. tovornih vozil.

Podpora Evropskega parlamenta

Pomembno znamenje, s katerim bi bilo mogoče doseči učinkovitejše varstvo podnebja, je poslal tudi Evropski parlament, ki je z veliko večino sredi lanskega decembra sprejel svoje poročilo o predlogih Komisije. V tem stališču parlament zahteva občutnejše zmanjšanje izpustov CO₂, kot ga je prvotno predlagala Komisija. Ta mora do leta 2012 pripraviti tudi predlog, kako bi bilo mogoče za posamezne načine oz. nosilce prevoza zaračunati stroške, ki nastajajo zaradi prometa. To pa bo zagotovo koristilo okolju prijaznejši železnici.

Viri in več informacij na: www.alpeninitiative.ch/web/alpine-initiative (en), <http://imonitraf.org/DesktopModules/ViewDocument> (en), <http://imonitraf.org/DesktopModules/ViewDocument> (en), www.stol.it/Artikel/Chronik-im-Ueberblick (de), www.greens-efa.eu/de/transport-policy-5082 (en)

Vsebina

[Regije zahtevajo uvedbo alpske tranzitne borze](#)

[Helikopterji proti podnebnim spremembam](#)

[Poziv za naše gore](#)

[Iščejo se prispevki za Alpski teden 2012!](#)

[Solarne naprave v Švici: inovativne, a tudi škandalozne](#)

[V Lihtenštajnu bodo ugasnile ulične luči](#)

[Alpe kmalu brez planik?](#)

[Korak naprej, korak nazaj](#)

[Prireditve](#)

[Saj ni res, pa je!](#)

Helikopterji proti podnebnim spremembam

Snežni topovi: kdor stavi na sneg in smučanje, spodbuja kapitalsko intenzivno obliko turizma, ki je povsem nesprejemljiva za podnebje in okolje.

umetnega snega. Tega, kot kaže primer iz Folgarije v Trentinu, na smučarske proge dovažajo kar s helikopterji.

Kot zahteva CIPRA v svojem dosjeju Turizem in podnebne spremembe, ki je izšel v zbirki Compact, bo moral javni sektor vendarle začeti usmerjati turizem v trajnostno smer. Vsak evro, naložen v sisteme umetnega zasneževanja, bo namreč le še povečal odvisnost od smučarskega in zimskega turizma; intenzivnejše umetno zasneževanje samo po sebi sicer še ne pomeni boljših poslovnih izidov, vsekakor pa negativno vpliva na okolje. CIPRA zato zahteva, da javni sektor ne podpira umetnega zasneževanja, temveč sredstva nameni za dolgoročne in trajnostno naravnane ukrepe, ki bodo spodbujali celoletno turistično ponudbo.

Viri in več informacij na: www.cipra.org/sl/alpmedia/dosjeji/20, www.youtube.com, <http://torino.repubblica.it/cronaca/2012/01/09/news> (it), www.targatocn.it/2012/01/16/leggi-notizia (it), www.ladige.it/articoli/2011/12/10 (it)

Poziv za naše gore

Koča Promontoire: uradni začetek 'Poziva za naše gore'.

Še večje, še hitreje, še naprej - dogme rasti ne morejo ustaviti niti naše gore. CIPRA Francija se je prav zato odločila zbrati zamisli in predloge, kakšen naj bo trajnostni razvoj človeka in gorskega sveta. Gre za gibanje, ki želi pri ljudeh vzbuditi zavest o skrbnem ravnanju z okoljem: CIPRA Francija, Mountain Wilderness in ANCEF (Društvo za smučarski maraton in gore) želijo s kampanjo "Appel pour nos montagnes"/"Javni poziv za ohranitev naših gor" v ospredje prihodnjih odločitev vnovič postaviti človeka in njegov odnos do narave. Gre za iskanje alternativ prevladujoči nujnosti nenehne ekonomske rasti, ki v enaki meri izvaja pritisk na gore in družbo: "Mehanizmi preteklosti, torej izkoriščanje naravnih virov z omejenega območja, ogrožajo naše sanje in zaradi njih postaja prihodnost gor vse bolj negotova. Tako kot ljudje potrebujejo tudi gore nove perspektive," je zapisano v manifestu kampanje. Gore imajo namreč to, kar ljudje potrebujejo: vodo, mir in lepoto, kar omogoča znanje in sanje. In take osnove za življenje smo dolžni ohraniti. Manifest je doslej podpisalo že več kot 5000 posameznikov, med drugimi tudi številne osebnosti, kot so jadralka in predsednica WWF Francija Isabelle Autissier, strokovnjakinja za astrofiziko Pierre Léna in biolog Jean-Marie Pelt. Manifest v francoščini, kdo so njegovi in kako lahko pri tem sodelujete, si preberite na: www.appelpournosmontagnes.org/ (fr).

Iščejo se prispevki za Alpski teden 2012!

Poschiavo: v švicarski občini se bodo na Alpskem tednu 2012 srečali najpomembnejši alpski deležniki.

Septembra se bodo na Alpskem tednu 2012 srečali predstavniki politike, znanosti in civilne družbe. Rok za oddajo strokovnih in kulturnih prispevkov se bo iztekel 15. februarja 2012. Na katerih virih gradijo Alpe svojo prihodnost, ali so podnebne spremembe lahko priložnost, kaj bi bilo treba storiti, da bi tudi mladi imeli zagotovljeno perspektivo - vse to so vprašanja, na katera bo poskušal odgovoriti letošnji Alpski teden, katerega osrednja tema so "obnovljive Alpe". CIPRA, ena od soprirediteljic, vabi zato vse organizacije, inštitucije in mreže k aktivnemu sodelovanju v razpravi na omenjeni prireditvi. Zaželeno so predvsem ideje za predavanja in delavnice, ki naj bi pokazale, kako je mogoče Alpe 'odkrivati na novo'. V središču Poschiava bo organiziran tudi razstaveni sejem, namenjen predstavitvi projektov, pobud in organizacij. Dobrodošli so tudi predlogi za inovativne prireditve,

ki bi potekale v okvirnem programu.

Alpski teden 2012 bo potekal od 5. do 8. septembra 2012 v Poschiavu v Švici v okviru švicarskega predsedovanja Alpski konvenciji. Na Alpskem tednu bosta potekala tudi 50. seja Stalnega odbora Alpske konvencije in XII. Alpska konferenca, na kateri bodo alpski ministri in ministrice za okolje določili smernice za skupno alpsko politiko. Alpski teden je skupna prireditev velikih alpskih mrežnih organizacij in nevladnih organizacij. Organiziran bo v sodelovanju z Mednarodno komisijo za varstvo Alp (CIPRA), Omrežjem občin "Povezanost v Alpah", Mednarodnim znanstvenim odborom za raziskovanje Alp (ISCAR), Mrežo zavarovanih območij v Alpah (ALPARC) in Clubom Arc Alpin (CAA).

Razpis in več informacij o Alpskem tednu si preberite na: www.alpweek.org/2012/s/call.php

Solarne naprave v Švici: inovativne, a tudi škandalozne

Solarne naprave, nameščene na vlečnicah in gorskih pobočjih - Fukušima in naraščajoče cene električne energije so povzročile pravi ustvarjalni zagon v proizvodnji energije. V nadaljevanju kratek pregled švicarskih megaprojektov in idej o svetovnih premierah. Največjo švicarsko sončno elektrarno želijo zgraditi na območju opuščene kamnoloma ob jezeru Walensee. Okoljevarstvene organizacije so nad idejo že izrazile ogorčenost, saj je kamnolom naravni spomenik nacionalnega pomena. "Švica ima dovolj strešnih površin, ki so povsem primerne za uresničevanje tovrstnih projektov," je bila kritična Anita Wyss iz fundacije za varstvo pokrajine (Stiftung Landschaftsschutz). "Prostostoječi objekt v zavarovani in izpostavljeni pokrajini res nima kaj iskati."

V drugem primeru naj bi potrebe po električni energiji 1200 gospodinjstev pokrival nov sončni park: fotonapetostne module v velikosti štirih nogometnih igrišč naj bi namestili na protiplazne ograje, ki na več kot 1800 m nadmorske višine stojijo na izpostavljenih pobočjih nad graubündensko občino St. Antönien. Poskusni objekt so že postavili novembra 2011. Sicer pa naj bi bilo v Švici na voljo okoli 200 km protiplaznih zagradbenih objektov, na katere bi bilo mogoče postaviti sončne celice, so pokazali izračuni, ki so jih opravili na Univerzi v St. Gallnu.

V graubündenski dolini Safiental pa imajo v svetovnem merilu prvo vlečnico, ki jo poganja sončna energija: nanjo so nameščeni premični sončni paneli, ki se lahko prilagajajo smeri sončnega obsevanja. Vlečnica na sončno energijo, ki je začela delovati pred kratkim in je dolga 450 metrov, bo letno proizvedla okoli 90.000 kWh, od tega bo za svoje obratovanje v zimski sezoni porabila okoli četrtino. Viri in več informacij na: www.sonnenseite.com, www.solarskilift.ch, www.spiegel.de/reise/europa/0,1518,803257,00, www.tagesschau.sf.tv/Nachrichten/Archiv/2011

V Lihtenštajnu bodo ugasnile ulične luči

Prva država na svetu v temi: kneževina januarja in februarja poskusno uvaja novosti na področju varstva ptic, energijske učinkovitosti ter javnega reda in miru. V vseh lihtenštajnskih občinah bodo tako v prvih dveh mesecih letošnjega leta iz sistema javne razsvetljave izklopili približno tretjino cestnih svetilk. V treh od skupaj enajstih občinah bo od 0.30 do 5.30 osvetljenih le še nekaj glavnih ulic, v občini Planken pa bodo sistem izključili kar v celoti. Prve občine so nočno osvetljavo ukinitve pred dvema letoma. Če se bo poskus obnesel, bodo sistem cestne in javne razsvetljave v prihodnje izklopili na območju celotne države.

Umetno osvetljevanje v nočnem času je odgovorno za približno tretjino stroškov javne porabe električne energije. V eni od anket se je 67 odstotkov Nemcev zavzelo za izklop cestnih svetilk, saj to pomeni varčevanje z električno energijo. Pri ukinitvi umetne svetlobe v nočnem času v Lihtenštajnu pa gre tudi za varstvo okolja: dolina Alpskega Rena je ena pomembnejših selitvenih poti za ptice selivke. Te so namreč na poti predvsem v nočnem času, zato jih osvetljava moti. Omejena osvetljenost za človeka ni nevarna. Lihtenštajnska policija pa je tudi potrdila, kar se je že pokazalo, denimo, v nemškem mestu Rheine, kjer so sistem javne razsvetljave prvič izklopili leta 2005: stopnja kriminalitete se v tam ni povečala.

Kmalu bodo več zvezd videli tudi na Južnem Tirolskem: tamkajšnja deželna vlada je namreč decembra lani sprejela sklep, na podlagi katerega morajo občine v letu dni predložiti predlog, s katerim nameravajo omejiti svetlobno onesnaževanje v času od ene do šeste ure zjutraj.

Viri in več informacij na: www.lgu.li/artikel (de), www.provinz.bz.it/lpa/285.asp?art=382266 (de), www.lichtblick.de/h/medien_358.php?id_rec=221

Alpe kmalu brez planik?

Zaradi naraščajočih temperatur je ogroženost visokogorskih rastlin veliko večja, kot se je sprva domnevalo. Planike in svišči bi lahko celo izginili. Prva vseevropska raziskava, opravljena na tem področju, je pokazala, kakšni so dejansko vplivi podnebnih sprememb na rast in razvoj tovrstnih rastlin. Mednarodna raziskovalna skupina GLORIA je opravila monitoring po metodi štetja nizkorastočih rastlinskih združb nad drevesno mejo na pobočjih 60 različnih vrhov v vseh večjih evropskih visokogorjih in pri tem dokazano ugotovila, da številne rastline, ki rastejo v hladnejših območjih in so prilagojene na nizke temperature, ogrožajo vrste iz nižjih predelov, kjer so temperature višje. Če se bo tak trend nadaljeval, se lahko zgodi, da bodo v nekaj desetletjih izginile, denimo, različne vrste enciana in sviščev. Raziskovalci so vedno intenzivnejše širjenje rastlin, prilagojenih na višje temperature, v višje predele pričakovali, a tako hitra migracija rastlin v raziskovalnem obdobju med 2001 in 2008 je bila vendarle precejšnje presenečenje.

Soodvisnost toplejših poletij in sprememb v sestavi rastlinskih združb v Alpah je znana že iz regionalnih študij, zdaj pa vemo, da je tak razvoj zajel celotno evropsko celino. Nadaljevalna študija bo objavljena predvidoma leta 2015.

GLORIA je mrežna organizacija, ki združuje več kot 100 raziskovalnih skupin s šestih celin, ukvarja pa se z raziskovanjem biotske raznovrstnosti ekosistemov v visokogorskih regijah.

Viri in več informacij na: www.nature.com/nclimate/journal/vaop (en), <http://derstandard.at/1325485922012> (de)

Korak naprej, korak nazaj

Italija: na Marmoladi tišina, na Monte Rosi beton: medtem ko se je turistična industrija v Dolomitih opredelila za Alpsko konvencijo, so se v dolini Sesia odločili graditi na veliko. Celo desetletje je trajal spor med žičniškim podjetjem Marmolada in okoljevarstveno organizacijo Mountain Wilderness, konec leta 2011 pa je med njima le uspel dogovor, da za pristajanje na Marmoladi ne bo več mogoče dobiti dovoljenja, kar pomeni, da je helikoptersko smučanje odslej prepovedano.

Omenjena organizacija in upravljavec žičnic nameravata v prihodnje skupaj razvijati trajnostne turistične produkte. (1 presledek je bil odveč!) Zasnovo takega razvoja naj bi začeli v praksi uporabljati tudi v drugih krajih na območju Dolomitov. Marmolada, edini večji ledenik v Dolomitih, je zelo priljubljena pri privržencih helikopterskega smučanja in kljub temu, da je cilj Alpske konvencije to dejavnost omejiti, je v pokrajinah Trento in Bolzano še vedno dovoljena, v Trentinu pa so zakonodajo, ki ureja helikopterske polete v turistične namene, celo omilili.

Po drugi strani pa naj bi v dolini Sesia zgradili dva večja turistična objekta. V manjših občinah Alagna Valsesia in Riva Valdobbia (na področju Monte Rosa) načrtujejo gradnjo kompleksa počitniških stanovanj in hotelov, za gradnjo katerih naj bi porabili 24.000 oz. 31.000 kubičnih metrov cementa. Proti projektu je v javnosti že zaokrožila peticija z naslovom Walserji zahtevamo trajnosten in odgovoren razvoj turizma.

Viri in več informacij na: www.mountainwilderness.org/2012/01/02 (en), <http://viaggi.repubblica.it/articolo> (it), www.petizionepubblica.it/?pi=P2011N17845 (it)

Risji par za Apneniške Alpe

Največja mačka v Evropi je v nekaterih predelih Alp dolgo časa veljala za iztrebljeno, danes pa naj bi si risja populacija z območja narodnega parka Apneniške Alpe/A opomogla s pomočjo - švicarskega risjega para. Decembra 2011 so na območju NP Apneniške Alpe odprli vrata kletke in na prostost spustili švicarskega samca, ki se je pridružil "sorojakinji" Freii, ki je bila tja naseljena meseca maja. V Avstriji je bil to po treh desetletjih prvi primer izpustitve živali iz ujetništva v naravno okolje. V Apneniških Alpah se od leta 1997 pojavljata še dva oziroma trije osebk, ki pa doslej še nista oz. niso imeli mladičev. Freii je v Apneniških Alpah všeč, zadovoljno ugotavljajo odgovorni v Narodnem parku. Zadržuje se v okolju v neposredni bližini domačega samca, ki tam živi že dlje časa, pozna pa tudi novega prišleka, samca, ki so ga pripeljali iz Švice.

Za Avstrijo je sicer značilna nizka številčnost risje populacije, prisotnost mladičev so zaznali samo na območju Mühlviertla, zato ima Narodni park pri projektih ponovne naselitve risa v alpskem prostoru ključno vlogo: če se bodo v Apneniških Alpah kmalu skotili mladiči, bo to zagotovilo genetsko izmenjavo z risi, ki živijo na Štajerskem (Murau, Mühlviertel).

Viri in več informacij na: www.kora.ch/news/archiv/20111222.htm (de), www.kalkalpen.at/system/web/news (de)

Prireditve

Sejem Alpe-Adria: Turizem in prosti čas. Ljubljana/SL. Organizira: Prireditveni center Ljubljana. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: "Re-Mixing the City/Wiederdurchmischung der Stadt". 14.5.2012 – 16.5.2012. Wien-Schwechat. Organizira: CORP - Competence Center for Urban and Regional Development, Schwechat/AT. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: 5th International Conference BALWOIS 2012 on Water, Climate and Environment. 28.5.2012 – 2.6.2012. Ohrid/MK. Organizira: Balkan Institute for Water and Environment IB2E. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: 2nd Forum Carpathicum. 30.5.2012 – 1.6.2012. Stará Lesná/SK. Organizira: Slovak Academy of Sciences SAS, Institute of Landscape Ecology, Nitra/SK. [Več o tem »](#)

Konferenca/kongres: International Symposium on Climate Impacts on Low Flows and Droughts. 1.3.2012 – 2.3.2012. Vienna/AT. Organizira: BOKU Wien, Institute of Applied Statistics and Computing. [Več o tem »](#)

Saj ni res, pa je!

...Švicarski prakanton Schwyz - davčna oaza, domači teren desne populistične Švicarske ljudske stranke (SVP), dajalec imena alpske konfederacije in - kmalu še - pravi indijanski rezervat. V svojem pismu namreč anonimni pisec prebivalce Schwyza svari pred nevarnostjo, ki naj bi grozila zaradi ustanovitve regijskega naravnega parka, in med drugim zapiše tole: "Gonilne sile, ki se skrivajo za naravnim parkom, želijo naše gore, planine, doline in vasi počasi spremeniti v živalske vrtove in muzeje ... Nazadnje bomo domači prebivalci kot v kakšnem indijanskem rezervatu postali predmet fotografskih zapisov turistov." Pri čemer si sploh ni mogoče zamisliti, kakšno škodo bi utrpeli šele premožni prišleki, če bi jih v fotografski objektiv ujela stara, dobra Winnetou in Old Shatterhand ...

Vir: www.naturpark-schwyz.ch, www.20min.ch/news/zentralschweiz/story

Slikovni material: Frank Schultze - Zeiteinspiegel, Cipra International, Vincent Neirinck / Mountain Wilderness France, Christoph Pueschner - Zeiteinspiegel